

УДК 008:004.9

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-21>

Катерина ДАРОВАНЕЦЬ

асистент кафедри фешн і шоу-бізнесу, Київський національний університет культури і мистецтв,
вул. Євгена Коновальця, 36, м. Київ, Україна, 01601

ORCID: 0000-0002-3262-9247

Бібліографічний опис статті: Дарованець, К. (2024). Цифровий контент у популяризації культури: досвід Іспанії. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 163–167, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-21>

ЦИФРОВИЙ КОНТЕНТ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРИ: ДОСВІД ІСПАНІЇ

Мета статті – проаналізувати досвід Іспанії у популяризації культури за допомогою цифрового контенту. **Методологія дослідження** ґрунтується на мультидисциплінарному поєднанні низки методів і підходів, інтегрованих з культурології та інформаційних технологій. Загальнонаукові методи аналізу та узагальнення результатів дали змогу з'ясувати основні напрями дій Іспанії у цифровій популяризації культури. **Наукова новизна** дослідження полягає у висвітленні основних ініціатив уряду Іспанії у використанні цифровізації для популяризації культури та її спадщини. **Висновки.** В Іспанії більшість ініціатив у цифровій популяризації культурної спадщини виходить від державних органів. Для цього вони вдало інвентаризували свої ресурси, оптимізували діяльність, виявили та актуалізували резерви для нового формату популяризації з використанням відкритих ресурсів та виробництва нового типу контенту культурної діяльності та соціальної взаємодії за допомогою цифрових інструментів, що сприяло формуванню довіри, співпраці та авторитету держави, як у внутрішньому, так і в міжнародному плані. Тому досвід Іспанії особливо корисний для нашої країни і може стати у пригоді для реалізації його переваг на національному ґрунті. Однак важливо не випускати з уваги низку місцевих обставин, зокрема численні технологічні та соціально-економічні особливості, які формують різні пріоритети та проблеми. Локальний компонент, визначений ситуацією та пріоритетами різних країн, зрештою має враховуватися саме урядом країни для консолідації власного цифрового простору в популяризації культури. Зокрема, щоб сприяти та захищати різноманітність форм власного культурного самовираження, що, у свою чергу, вимагає безперервної роботи над конкретними місцевими потребами та проблемами культури та її секторів.

Ключові слова: популяризація культури, цифровий контент, проекти, міністерство, Іспанія.

Kateryna DAROVANETS

Assistant at the Department of Fashion and Show Business, Kyiv National University of Culture and Arts, 36
Yevhena Konovaltsya str., Kyiv, Ukraine, 01601

ORCID: 0000-0002-3262-9247

To cite this article: Darovanets, K. (2024). Tsyfrovyyi kontent u populiaryzatsii kultury: dosvid Ispanii [Digital content in the popularization of culture: the experience of Spain]. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 163–167, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-21>

DIGITAL CONTENT IN THE PROMOTION OF CULTURE: THE EXPERIENCE OF SPAIN

The purpose of the article is to analyze Spain's experience in popularizing culture with the help of digital content. **The research methodology** is based on a multidisciplinary combination of a number of methods and approaches integrated from cultural studies and information technologies. General scientific methods of analysis and generalization of the results made it possible to clarify the main directions of Spain's actions in the digital popularization of culture. **The scientific novelty** of the study lies in highlighting the main initiatives of the Spanish government in using digitalization to popularize culture and its heritage. **Conclusions.** In Spain, most initiatives in the digital promotion of cultural heritage come from public authorities. To do this, they successfully inventoried their resources, optimized their activities, identified and actualized reserves for a new format of popularization using open resources and production of a new type of content of cultural activity and social interaction with the help of digital tools, which contributed to the formation of trust, cooperation and the authority of the state, as in both domestically and internationally. Therefore, the experience of Spain is particularly useful for our country and can be useful for the implementation of its preferences on a national basis. However, it is important not to lose sight of a number of local circumstances, including numerous technological and socio-

economic features that shape different priorities and challenges. The local component, determined by the situation and priorities of different countries, should ultimately be taken into account by the country's government in order to consolidate its own digital space in the promotion of culture. In particular, to promote and protect the diversity of forms of own cultural expression, which in turn requires continuous work on specific local needs and problems of culture and its sectors.

Key words: *popularization of culture, digital content, projects, ministry, Spain.*

Актуальність дослідження. У сучасних умовах глобального та безперервного потоку інформації, розмаїття мобільного та інтерактивного споживання, розширення кордонів та аудиторії за рахунок онлайн-взаємодії, отримання нових знань за допомогою навичок оволодіння цифровими інструментами, національна культура, її заклади та актори повинні демонструвати високий рівень мобільності, розширювати межі цифрових форм популяризації культурних цінностей та спадщини за рахунок онлайн-комунікацій, виробництва та генерації цифрового культурного контенту, спрямованого на трансляцію здобутків країни, знань, моральних цінностей, на розвиток творчого потенціалу тощо.

Усвідомлюючи важливість не лише збереження, а й популяризації культури, у 2008 р. запущено цифрову платформу «Європіана» – проєкт ініційований у квітні 2005 р. низкою європейських держав, в якому взяли участь понад 3 000 культурних інституцій Європи. Веб-сайт Europeana надає ентузіастам, професіоналам, викладачам і дослідникам доступ до цифрової культурної спадщини Європи. Його завдання – надихати та інформувати про нові перспективи та відкриті розмови про історію та культуру, ділитися багатоманітною культурною спадщиною, насолоджуватися нею, використовувати для створення нових речей. Адже доступ до культурної спадщини є трансформаційним – він розширює можливості людей і приносить користь суспільству (Europeana).

Тому аналіз досвіду інших країн у сфері популяризації культури за допомогою цифрового контенту може стати цінним взірцем та надати ідеї для вдосконалення стратегії популяризації культури нашої країни.

Аналіз досліджень. Різним питанням цифровізації культури, збереження та популяризації її спадщини присвячені публікації зарубіжних дослідників. У статті «Цифрове майбутнє I: музейні колекції, цифрові технології та культурне конструювання знань» Ф. Камерон аналізує цифрові технології та їх використання

у музейних колекціях, щоб знайти нові способи концептуалізації як колекцій, так і інформації. Спираючись на результати дослідження користувачів у рамках проєкту Themescaping Virtual Collections та роботи провідних теоретиків, автор досліджує, як потреби користувачів і цифрові технології змінюють розуміння музейних колекцій і відносин між музеями та аудиторією (Cameron, 2010).

Українські вчені також дедалі більше уваги приділяють популяризації культури цифрової епохи. Мета публікації В. Волинець «Цифрові технології у сфері культури: теоретизація проблеми цифрових даних і культурної спадщини» – розкрити особливості функціонування цифрових колекцій у сфері культурної спадщини, «щоб з'ясувати можливості й обмеження цифрових технологій під час аналізу, публікації та поширення текстових і візуальних матеріалів, що демонструють твори культури та мистецтва» (Волинець, 2022). М. Кулиняк у статті «Цифрова культурна спадщина як феномен цифрової культури» вивчає особливості використання цифрових технологій у збереженні та популяризації культурної спадщини. Крім того, автор приділяє увагу зарубіжному досвіду у цій сфері. Утім, досвід Іспанії у цифровій популяризації культури в українській науці не презентований, що й спровокувало вибір теми нашого дослідження.

Основний теоретичне підґрунтя нашої публікації склали офіційні веб-сайти відповідних цифрових культурних проєктів Іспанії.

Мета статті – проаналізувати досвід Іспанії у популяризації культури за допомогою цифрового контенту.

Виклад основного матеріалу. Значні успіхи у цифровій популяризації культури демонструє Іспанія. Багато заходів, які здійснюються в країні, мають тенденцію узгоджуватися з програмами європейської інтеграції, як у випадку з єдиним цифровим ринком.

«Цифрові інфраструктури, які створюють і популяризують знання у сфері культурної спадщини, зазвичай є централізованими базами

даних, які адмініструються великою урядовою організацією чи установою культури» (Кулиняк, 2022, с. 223). Так, у Іспанії важливу роль у цифровій популяризації відіграють ініціативи Міністерства освіти, культури та спорту (MECD).

Міністерство відповідає за пропозицію та реалізацію політики уряду щодо просування, захисту та поширення іспанської історичної спадщини, книг, читання та літературної творчості, а також державних книг і бібліотек.

MECD розроблений портал для поширення та просування національної культури «España es cultura» – Іспанія – це культура. Серед інших матеріалів він представляє порядок денний з основними моментами поточної культурної пропозиції. Це портал доступу до інформації, контенту, каталогів та цифрової спадщини (España es cultura).

eBiblio – це безкоштовна онлайн-служба прокату цифрового контенту (електронні книги, аудіокниги, газети та журнали) з багатьох іспанських публічних бібліотек. Її просуває Міністерство культури через Головне управління книг, коміксів і читання у співпраці з автономними громадами. Сервісна платформа також дає змогу отримати доступ до іншого цифрового контенту, такого як фільми або бази даних. Вона видає електронні документи через регіональні системи публічних бібліотек, які беруть участь у проєкті. Сервіс доступний 24 години на добу, 7 днів на тиждень, 365 днів на рік через інтернет і пропонує читання та використання свого вмісту в потоковому режимі або за допомогою завантаження. Він також доступний для мобільних пристроїв через безкоштовні програми для читання, доступні в App Store і Google Play.

Протягом 2023 р. eBiblio скористалися 171 860 користувачів, що на 25% більше, ніж у 2022 р. На кінець року eBiblio мала 50 283 різних назв та 536 482 ліцензії на електронні книги та аудіокниги, а також 562 509 ліцензій, доступних для користувачів, включаючи журнали та газети.

З метою збагачення колекції, доступної громадянам на платформі минулого року Міністерство інвестувало 2 451 061,31 євро, включаючи європейські кошти від Recovery, Transformation and Resilience, що фінансуються «Library Endowment», в придбання нового контенту (Los préstamos de eBiblio...).

У березні 2006 р. запущено послугу Hispana, яка дозволяє виробити спільну стратегію між різними адміністраціями, приватними організаціями та Міністерством культури. Hispana – це портал доступу до цифрової спадщини та національного агрегатора контенту Europeana, завдання якого – надати доступ до іспанської культурної та наукової спадщини. Для цього він збирає та робить доступними метадані цифрових об'єктів, дозволяючи їх переглядати за допомогою посилань, які спрямовують на сторінки установ-власників, збільшуючи видимість і повторне використання колекцій. Так Hispana намагається принести користь як власникам зазначеного цифрового контенту, так і широкій громадськості.

Hispana об'єднує цифрові колекції іспанських архівів, бібліотек і музеїв. Серед них виділяються інституційні репозитарії іспанських університетів та цифрові бібліотеки автономних спільнот, які пропонують доступ до усіх типів контенту (рукописи, друковані книги, фотографії, карти) з іспанської бібліографічної спадщини.

Hispana застосовує європейські правила щодо оцифровування, онлайн-доступності культурних матеріалів і повторного використання інформації державного сектору. Зокрема, Рекомендація Комісії (ЄС) 2021/1970 від 10 листопада 2021 р. щодо спільного європейського простору даних для культурної спадщини, яка покращує взаємодію між агрегаторами та експертами, які працюють у цій галузі. Цей спільний простір даних базується на поточній стратегії Europeana, яка спрямована на розширення можливостей установ, відповідальних за культурну спадщину, у їх цифровій трансформації. У Hispana можуть зареєструватися всі колекції чи установи, які працюють над проєктами оцифровування, за умови, що вони мають оцифровану колекцію, доступну принаймні з їхніх власних каталогів (Hispana).

Міжнародний форум цифрового контенту (FICOD) був заснований у 2007 р. за ініціативи Міністерства промисловості, туризму та торгівлі та Державного секретаря з телекомунікацій. Громадська комерційна організація red.es відповідає за організацію цих зустрічей, орієнтованих в рамках плану Avanza на розвиток і розширення можливостей іспанської індустрії цифрового контенту – з особливою увагою

до іспаномовних ринків. Це програма, яку пропонує Центр цифрової культури для розробки веб- або мобільних додатків, які сприяють підвищенню продуктивності та стійкості культурних компаній (Foro Internacional...).

Велика увага приділяється допомозі культурним індустріям, яким Державний секретар з питань культури МЕСД пропонує фінансову допомогу для модернізації та інновацій через цифрові та технологічні проекти. Програма підтримки МЕСД спрямована на посилення правового захисту культурного цифрового контенту в інтернеті та просування культурних і креативних індустрій. В рамках Плану відновлення, трансформації та стійкості Міністерство культури ініціювало понад 1,8 млн євро для інтернаціоналізації культурних і креативних індустрій на 2024–2025 рр. Це перший випуск цієї лінії допомоги, спрямованої на сприяння зростанню іспанського культурного сектора за кордоном за рахунок підтримки доступу і участі компаній і професіоналів на міжнародних ринках. Діяльність, на яку поширюється допомога, полягає в організації платформ, форумів, заходів, конференцій, ярмарків, фестивалів, конгресів або зустрічей професійного характеру та міжнародного впливу, пов'язаних із культурними та креативними індустріями як на території Іспанії, так і за кордоном.

Проекти мають сприяти одній із таких цілей: сприяти міжнародній експансії та збільшенню видимості іспанських культурних та креативних індустрій на основних міжнародних ринках сектора, а також просуванню прав інтелектуальної власності на глобальному рівні; залучити іноземні інвестиції в іспанські компанії, щоб стимулювати розвиток і комерціалізацію культурних товарів і послуг; сприяти міжнародній мобільності культурних агентів, обміну досвідом і розвитку міжнародного культурного співробітництва; сприяти розвитку можливостей для інтернаціоналізації творчих і культурних проектів; сприяти іміджу Іспанії як культурної бази на міжнародній арені та робити внесок у глобальне досягнення цілей сталого розвитку (El Ministerio de Cultura convoca...).

Низка проектів спрямована на популяризацію іbero-американської культури. *Hipermedula* – це цифрова платформа, яка заохочує зв'язок між різними акторами, творцями

та аудиторією іbero-американської культури. Це незалежний проект, який підтримується Іспанським агентством з міжнародного розвитку (AECID) та Культурним центром Іспанії / Кордова (Аргентина) (*Hipermedula*).

Americanosfera – цифрова платформа для співпраці, започаткована, керована, координована та фінансована *Casa de América* (Іспанія), яка запрошує культурні центри з Іbero-Америци продемонструвати свою діяльність, роботи та проекти. Мета цього віртуального місця зустрічі – показати багатство культури в іспаномовній Америці. Це місце обміну, яке сприяє усвідомленню, що, крім особливостей різних американських країн, у них існує схожа культура, мова і деякі спільні інтереси. Усе на цій платформі покликане показати багатство американського континенту. *Americanosfera* – є живим проектом, відкритим для багатьох перспектив і постійно зростаючим, до якого щодня додаються нові члени та ідеї (*Americanosfera*).

Висновки. В Іспанії більшість ініціатив у цифровій популяризації культурної спадщини виходить від державних органів. Для цього вони вдало інвентаризували свої ресурси, оптимізували діяльність, виявити та актуалізувати резерви для нового формату популяризації з використанням відкритих ресурсів та виробництва нового типу контенту культурної діяльності та соціальної взаємодії за допомогою цифрових інструментів, що сприяло формуванню довіри, співпраці та авторитету держави, як у внутрішньому, так і в міжнародному плані. Тому досвід Іспанії особливо корисний для нашої країни і може стати у пригоді для реалізації його переваг на національному ґрунті. Однак важливо не випускати з уваги низку місцевих обставин, зокрема численні технологічні та соціально-економічні особливості, які формують різні пріоритети та проблеми. Локальний компонент, визначений ситуацією та пріоритетами різних країн, зрештою має враховуватися саме урядом країни для консолідації власного цифрового простору в популяризації культури. Зокрема, щоб сприяти та захищати різноманіття форм власного культурного самовираження, що, у свою чергу, вимагає безперервної роботи над конкретними місцевими потребами та проблемами культури та її секторів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Волинець В. Цифрові технології у сфері культури: теоретизація проблеми цифрових даних і культурної спадщини. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2021. № 4(2). С. 195–205. <https://doi.org/10.31866/2617-796X.4.2.2021.247481> (дата звернення: 10.03.2024)
2. Кулиняк М. А. Цифрова культурна спадщина як феномен цифрової культури. *Культурологічний альманах*. 2022. № 3. С. 218–227. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2022.3.28> (дата звернення: 10.03.2024)
3. Americanosfera. URL: <https://americanosfera.org/> (date of access: 3.03.2024)
4. Biblioteca de Cultura URL: <https://www.cultura.gob.es/cultura/mc/biblioteca-cultura/portada.html> (date of access: 1.03.2024)
5. El Ministerio de Cultura convoca ayudas por más de 1,8 millones de euros para la internacionalización de las industrias culturales y creativas URL: <https://www.cultura.gob.es/actualidad/2024/03/240304-ayudas-internacionalizacion-industrias.html> (date of access: 6.03.2024)
6. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en/about-us> (date of access: 1.03.2024)
7. Foro Internacional de Contenidos Digitales (FICOD) URL: <https://datos.gob.es/es/encuentros-aporta/foro-internacional-de-contenidos-digitales-ficod> (date of access: 27.02.2024)
8. Cameron F. Digital Futures I: Museum Collections, Digital Technologies, and the Cultural Construction of Knowledge. *Curator: The Museum Journal*. 2010. № 46 (3). P. 325–340.
9. Hipermedula. URL: <https://hipermedula.org/> (date of access: 2.03.2024)
10. Hispana URL: <https://hispana.mcu.es/es/inicio/inicio.do> (date of access: 4.02.2024)
11. Los préstamos de eBiblio crecen en 2023 un 30% hasta los 3,5 millones, superando las cifras récord de la pandemia. URL: <https://www.cultura.gob.es/actualidad/2024/03/240301-ebiblio.html> (date of access: 4.03.2024)
12. España es cultura. URL: <https://www.xn--espaescultura-tnb.es/inicio.html> (date of access: 27.02.2024)

REFERENCES:

1. Volynets V. (2021). Tsyfrovі tekhnolohii u sferi kultury: teoretyzatsiia problemy tsyfrovyykh danykh i kulturnoi spadshchyny [Digital technologies in the sphere of culture: theorizing the problem of digital data and cultural heritage]. *Tsyfrova platforma: informatsiini tekhnolohii v sotsiokulturnii sferi*. 4(2) : 195–205. <https://doi.org/10.31866/2617-796X.4.2.2021.247481> (date of access: 10.03.2024) [in Ukrainian]
2. Kulyniak M. A. Tsyfrova kulturna spadshchyna yak fenomen tsyfrovoi kultury [Digital cultural heritage as a phenomenon of digital culture]. *Kulturolohichnyi almanakh*. 2022. № 3. S. 218–227. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2022.3.28> (date of access: 10.03.2024) [in Ukrainian]
3. Americanosfera. URL: <https://americanosfera.org/> (date of access: 3.03.2024) [in Spanish]
4. Biblioteca de Cultura URL: <https://www.cultura.gob.es/cultura/mc/biblioteca-cultura/portada.html> (date of access: 1.03.2024) [in Spanish]
5. El Ministerio de Cultura convoca ayudas por más de 1,8 millones de euros para la internacionalización de las industrias culturales y creativas URL: <https://www.cultura.gob.es/actualidad/2024/03/240304-ayudas-internacionalizacion-industrias.html> дат доступу 6.03.2024[in Spanish]
6. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en/about-us> (date of access: 1.03.2024) [in Spanish]
7. Foro Internacional de Contenidos Digitales (FICOD) URL: <https://datos.gob.es/es/encuentros-aporta/foro-internacional-de-contenidos-digitales-ficod> (date of access: 27.02.2024) [in Spanish]
8. Cameron F. (2010). Digital Futures I: Museum Collections, Digital Technologies, and the Cultural Construction of Knowledge. *Curator: The Museum Journal*. 46: 325-340 [in Spanish]
9. Hipermedula. URL: <https://hipermedula.org/> (date of access: 2.03.2024) [in Spanish]
10. Hispana URL: <https://hispana.mcu.es/es/inicio/inicio.do> (date of access: 4.03.2024) [in Spanish]
11. Los préstamos de eBiblio crecen en 2023 un 30% hasta los 3,5 millones, superando las cifras récord de la pandemia. URL: <https://www.cultura.gob.es/actualidad/2024/03/240301-ebiblio.htm> (date of access: 4.03.2024) [in Spanish]
12. España es cultura. URL: <https://www.xn--espaescultura-tnb.es/inicio.html> (date of access: 27.02.2024) [in Spanish].